

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 หมวด 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา ระบบและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง (สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558, หน้า 4-5)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อให้บุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) โดยการคัดกรอง การประเมินความสามารถพื้นฐาน และส่งเสริมพัฒนาการบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อให้บุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนที่อยู่ในวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและเสมอภาค โดยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) 3) เพื่อให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและสามารถประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา โดยจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition From School to work) เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนเข้าถึงบริการที่ครบทุกด้านดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ตามมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา มาตรา 9 (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ , 2559, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ประเทศไทยมีนโยบายสนับสนุนการจัดการเรียนรวมมาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวม เพื่อนำร่องในการพัฒนา จัดให้มีการคัดกรองอย่างเป็นระบบ มีระบบจัดการเรียนรวมโดยใช้แนวทางตามกรอบโครงสร้าง SEAT คือ การจัดการเรียนรวมโดยคำนึงถึงผู้เรียน (Students) ทั้งนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและนักเรียนทั่วไป การจัดสิ่งแวดล้อม (Environment) ได้แก่ การจัดกิจกรรม (Activities) และการสนับสนุนเครื่องมือ (Tools) ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้เด็กพิการได้เรียนรวม อย่างมีความสุข ในปีการศึกษา 2554 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สำรวจ พบว่า นักเรียนเรียนรวมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 91,747 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,608,854 คน คิดเป็นร้อยละ 1.21 (กลุ่มสารสนเทศ, 2555) แต่การจัดการเรียนรวมยังคงมีอุปสรรคและปัญหาที่ทำให้เด็กพิการไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบการเรียนรวม จึงกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบเรียนรวมขึ้น เพื่อใช้เป็นรูปแบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการวัยเรียนที่เรียนรวมในโรงเรียนทั่วไป การเรียนรวมจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ เพศ วัย ความสามารถ ความบกพร่อง และศาสนามีส่วนร่วมในสังคมเดียวกัน เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรวมและเรียนรวม จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวมและเรียนรวมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ต่อไป (แนวทางความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 38)

จากผลการจัดการเรียนรวมโดยงานสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวม พบว่ามีโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ได้ส่งแบบขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาได้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ส่งแบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา 18 โรงเรียน จำนวน 463 คน ได้รับอนุมัติจำนวน 463 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ส่งแบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา 9 โรงเรียน จำนวน 269 คน ได้รับอนุมัติจำนวน 269 คน และสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 22 ส่งแบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา 3 โรงเรียน จำนวน 114 คน ได้รับอนุมัติจำนวน 114 คน รวมทั้ง 3 เขตพื้นที่ส่งแบบคำขอจำนวน 30 โรงเรียน ผู้ขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาทั้งหมดจำนวน 846 คน และได้อนุมัติงบประมาณจำนวน 1,692,000 บาท (สารสนเทศกลุ่มบริการวิชาการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม, 2559, หน้า 99)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพ ปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม เพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรวมพร้อมยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนเรียนรวมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพ และ ปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด
2. การส่งเสริมการจัดการเรียนรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

3. การส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม จำแนกตามลักษณะของการเปิดสอนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. การส่งเสริมการจัดการเรียนรวมของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามความสำเร็จวิชาเอกมีความ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. การส่งเสริมการจัดการเรียนรวมของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีประสบการณ์ในการจัดการเรียน รวมมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพการดำรง ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามลักษณะของการเปิดสอนแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมที่สำเร็จการศึกษา วิชาเอกมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมที่มีประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรวมมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ที่มีลักษณะของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีสภาพและปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกัน
3. สภาพ และปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามลักษณะของการเปิดสอนในโรงเรียน มีความแตกต่างกัน
4. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรวมของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอก มีความแตกต่างกัน
5. สภาพ และปัญหาการจัดการเรียนรวมของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรวมมีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

สภาพ และปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม มีความสำคัญดังนี้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบ สภาพ และปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนต่อไป
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม นำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยสภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ตามกรอบมาตรฐานเรียนร่วม เพื่อ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปี พ.ศ.2555 มี 4 ด้าน ดังนี้ (กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษและเรียนร่วม, 2557, หน้า 12-35)

1. ด้านผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เรียนมีผลการพัฒนาเต็มศักยภาพตามที่กำหนดไว้ใน

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้

2.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรวม

และปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างเหมาะสม

2.2 ครูเข้ารับการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะในการจัดการ

เรียนรวม

2.3 ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2.4 ครูจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual

Implementation Plan : IIP) ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2.5 ครูจัดหา ผลิตและใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ

บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาใน การพัฒนาผู้เรียน ตามความต้องการ จำเป็นพิเศษทางการศึกษา

2.6 ครูจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเฉพาะบุคคลอย่าง

เหมาะสม

2.7 ครูมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับผู้เรียน

เฉพาะบุคคล

2.8 ครูใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนเฉพาะบุคคล

3. ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม มีดังต่อไปนี้

- 3.1 ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรวม
- 3.2 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework)
- 3.3 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management : SBM)
- 3.4 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการเรียนรวม ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจัดการเรียนรวม
- 3.5 สถานศึกษามีกระบวนการเปลี่ยนผ่าน (Transition)
- 3.6 มีการส่งเสริมสนับสนุน ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลและองค์กรที่มีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรวม

4. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

- 4.1 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน ให้ผู้เรียนและครอบครัวสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 4.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ โรงเรียนที่มีการดำเนินการจัดการเรียนรวมในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำแนกเป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 242 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 56 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 39 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 337 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นโรงเรียนที่มีการดำเนินการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม โดยเลือกผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2556, หน้า 43) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) จำแนกเป็น โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 130 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 30 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 21 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 181 โรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม

3.1.2 ลักษณะของการเปิดสอน

3.1.2.1 โรงเรียนประถมศึกษา (ป.1-6)

3.1.2.2 โรงเรียนขยายโอกาส (ป.1-6 และ ม.1-3)

3.1.2.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา (ม.1-6)

3.1.3 วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาของครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม

3.1.3.1 สำเร็จวิชาเอกการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมด้าน

การจัดการเรียนรวม

3.1.3.2 ไม่ได้สำเร็จวิชาเอกการศึกษาพิเศษ หรือไม่ได้รับการ

อบรมด้านการจัดการเรียนรวม

3.1.4 ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรวมของครูผู้รับผิดชอบงาน

เรียนรวม

3.1.4.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.4.2 5-10 ปี

3.1.4.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ดังนี้

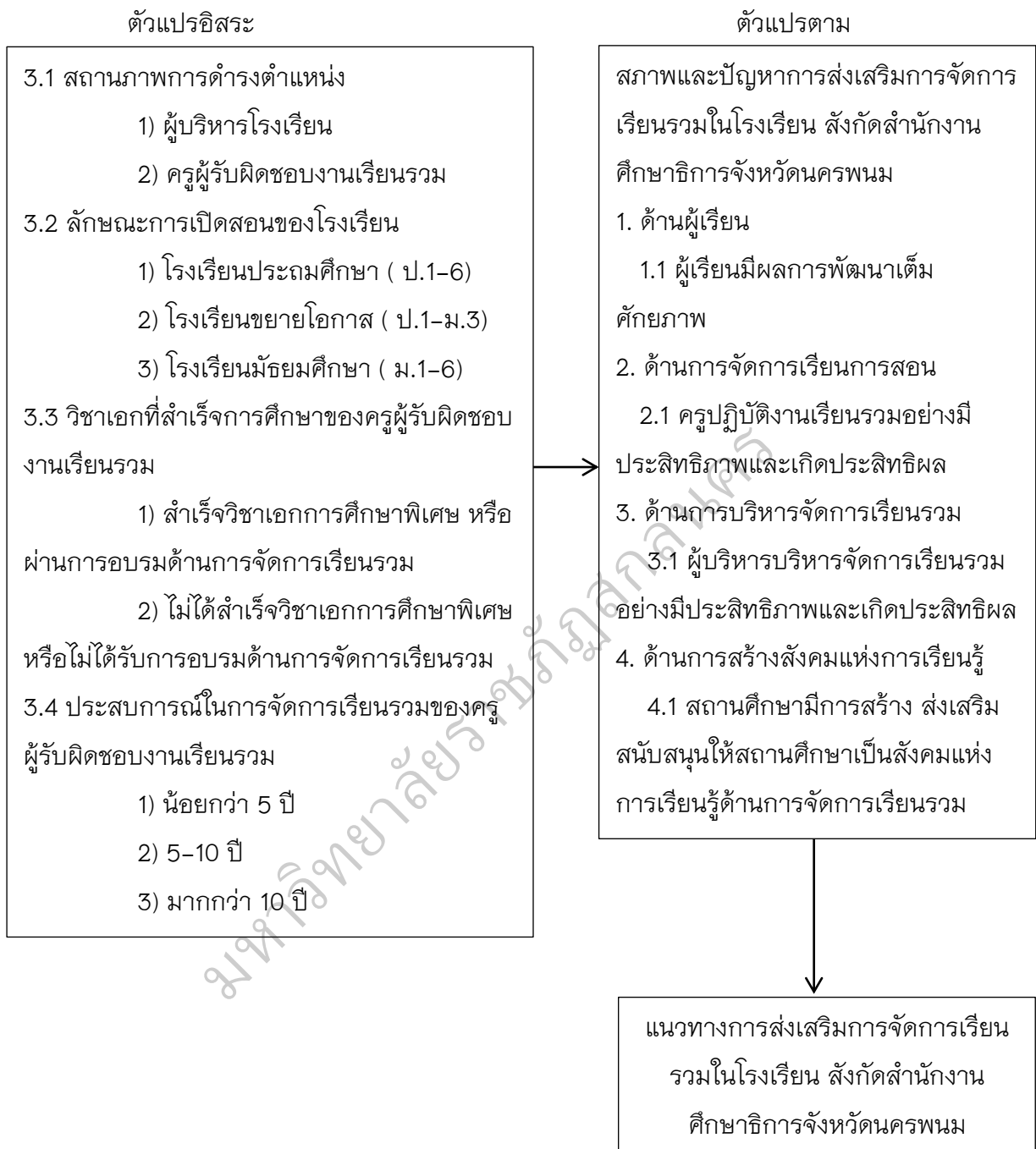
- 3.2.1 ด้านผู้เรียน
- 3.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม
- 3.2.4 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4. ระยะเวลา

ดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยสภาพ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม โดยกำหนดขอบข่ายมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และ 4) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิด มาตรฐานการเรียนรวม เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปี พ.ศ. 2555 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษและเรียนรวม, 2557, หน้า 9) จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิตยสารศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความชัดเจนเกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย จึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การเรียนรวม หมายถึง การจัดบริการทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนทั่วไป มีการจัดการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่นและตอบสนอง การเรียนรู้ของเด็กที่มีวิธีการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเหมาะสมกับอายุภายใต้การสอนของครูทั่วไปด้วยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2. มาตรฐานการเรียนรวม หมายถึง การนำกรอบมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขึ้นใน ปี พ.ศ. 2555 เพื่อเป็นแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาในการดำเนินงานและพัฒนาให้บรรลุผล ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เรียนมีผลการพัฒนาเต็มศักยภาพ หมายถึง ผู้เรียนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้

2.1 ครูปฏิบัติงานเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล หมายถึง ครูมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีและสามารถปฏิบัติต่อผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรวมโดยผ่านการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะการจัดการเรียนรวม สามารถวิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จัดหา ผลิต และใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติ นำข้อมูลจากการวัดและประเมินผลไปพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของผู้เรียน

3. ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม มีดังต่อไปนี้

3.1 ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการ

บริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SMB) ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ มีการจัดกระบวนการเปลี่ยนผ่าน (Transition) และยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล องค์กรที่มีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรวม

4 .ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

4.1 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวม หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงานสร้าง ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรวม มีกระบวนการที่เกื้อหนุนในการจัดการเรียนรวม ให้ผู้เรียน บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ต่างๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการความรู้มีการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ในศูนย์การศึกษาพิเศษและเรียนร่วม, 2557, หน้า 12-35)

3. รูปแบบการจัดการเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคนในโรงเรียน โดยมีการบริหารจัดการเรียนรวม การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนพิการเรียนรวม

4. สภาพการจัดการเรียนรวม หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

5. ปัญหาการจัดการเรียนรวม หมายถึง ลักษณะข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

6. ลักษณะของการเปิดสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 2) โรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และ ม.1 – 3 และโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

8. ครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม หมายถึง ชำราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา

9. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาในจังหวัดนครพนมและดูแลกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดนครพนม

10. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรวม หมายถึง เทคนิค วิธีการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนเรียนรวมหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร